

Roditeljsko pismo.

Pouk staršem in njih namestnikom o najvažnejših določbah dokončnega šolskega in učnega reda za ljudske šole ter tozadevnega izvršilnega predpisa.

Sestavil

Janko Knapič,

nadučitelj na Vidmu.

Cena: za en izvod 10 vin., za 100 izvodov 8 K.

Ljubljana, 1910.

Založilo Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj. — Natisnila Učiteljska tiskarna.

K. k. Studienbibliothek Laibach

Roditeljsko pismo.

Pouk staršem in njih namestnikom o najvažnejših določbah dokončnega šolskega in učnega reda za ljudske šole ter tozadevnega izvršilnega predpisa.

Sestavil

Janko Knapič,

nadučitelj na Vidmu.

Ljubljana, 1910.

Založilo Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj. — Natisnila Učiteljska tiskarna.

Roditeljsko pismo.

Družina in šola
sestrici ste dve,
nobena samotna
hoditi ne sme.

Uvod.

Prva in najvažnejša skrb bodi staršem (njih namestnikom) dobra vzgoja njihovemu varstvu izročenih otrok. Dobro vzgojeni otroci bodo staršem v veselje, sebi in državi pa v blaginjo in srečo. Dom in šola imata v prvi vrsti nalogo vzgajati otroke. Da moreta doseči dobrih in trajnih uspehov, je složno delovanje obeh neobhodno potrebno. Dom podpiraj šolo po svojih najboljših močeh, nikoli pa ji ne nasprotuj in je ne oviraj pri njenem težavnem delovanju.

Z ukazom ministrstva za bogočastje in nauk z dne 29. septembra 1905, št. 13.200 (drž. zak. št. 159), se je izdal za ljudske in meščanske šole dokončni šolski in učni red, ki ga v nekaterih točkah še izpopolnjuje izvršilni predpis c. kr. deželnega šolskega sveta štajerskega z dne 19. septembra 1907, št. 4289/15. S to novo naredbo se je v ljudskem šolstvu marsikaj izpremenilo, kar je treba vedeti staršem (roditeljem) in njihovim namestnikom. Tudi nalaga novi šolski in učni red roditeljem in njih namestnikom velike dolžnosti, kako naj podpirajo učitelja (učiteljico) pri vzgoji njihovih otrok.

Namen sledečih vrst je, seznaniti starše (roditelje) oziroma njihove namestnike z najvažnejšimi določbami novega šolskega in učnega reda, v kolikor se te določbe njih tičejo.

I. Vstop v šolo.

Šolska obveznost otrok traja od dopolnjenega šestega do dovršenega štirinajstega leta starosti.

Otrok mora torej vstopiti v šolo ob pričetku onega šolskega leta, ko je prej dosegel šesto leto svoje starosti. (§ 20 šolsk. in uč. reda)

Ali se mora kak otrok zaradi kake duševne ali težke telesne napake začasno ali trajno oprostiti šolskega obiska, določi krajni šolski svet, ki v dvomljivih slučajih lahko zahteva zdravniško izpričevalo. (§ 26.)

Roditelji ali njih namestniki so dolžni šoli obvezne otroke, ki so v njihovem varstvu, enega izmed zadnjih treh dni pred začetkom šolskega leta pripeljati za vzprejem v šolo (§ 33). Kraj in čas vpisovanja se razglasi vsako leto pred pričetkom šolskega leta.

K vpisovanju je prinesiti s seboj vse potrebne listine, da se dožene ime in priimek otroka, njegovi rojstveni podatki, bivališče in domovinska pravica; nadalje ime, stan in bivališče očeta, ako je oče umrl in pri nezakonskih otrokih ime, stan in bivališče matere in varuha.

Po obstoječih predpisih je predložiti tudi izpričevalo o cepljenju koz (§ 40).

Pri vpisovanju se lahko roditelji pogovore z učiteljem tudi o zdravstvenem stanju in drugih posebnostih otroka, kar je učitelju dobro vedeti.

Ako otrok iz kršnegakoli tehtnega vzroka ob vzprejemnem času ne more priti k vpisovanju ali ako so roditelji ali njih namestniki zadržani priti v šolo, se sme otrok zglasiti tudi po kaki drugi osebi ali začasno tudi pismeno (§ 33).

Kdor svojega otroka ne zglesi k vpisovanju ali napove napačne podatke, se kaznuje.

V šolo se vzprejemajo otroci le v pričetku šolskega leta; izjeme so le tedaj, če se roditelji z družino ali šolski otrok sam preseli iz drugega šolskega okoliša.

Otroci, ki ob pričetku šolskega leta še niso šest let stari, se vzprejmejo v šolo le na posebno željo roditeljev (namestnikov) in če so telesno in duševno dovolj razviti ter bodo najdalje v šestih mesecih po sklepu prejšnjega šolskega leta izpolnili šesto leto svoje starosti (§ 37).

Otroci iz tujih šolskih okolišev se navadno ne vzprejemajo, zlasti ne, če primanjkuje na šoli prostora. O vzprejemu odloča krajni šolski svet.

II. O šolskem obisku.

Roditelji (njih namestniki) morajo svoje otroke brez odlašanja v pričetku šolskega leta poslati v šolo ter skrbeti za to, da bodo v predpisanem učnem času redno hodili v šolo.

Brez pouka, ki je predpisan za obče ljudske šole, roditelji ali njih namestniki ne smejo puščati svojih otrok ali varovancev; oni so odgovorni za redni in točni šolski obisk.

Kdor svojega otroka, ki ni oproščen šolskega obiska, najdalje v 14 dneh po pričetku šolskega leta ne pošlje v šolo, dobi od krajnega šolskega sveta »Opomin«, ki se šteje že za prvo kazen. Krajni šolski svet pa lahko opominja zanikrne roditelje (namestnike) tudi že tekom prvih osem dni šolskega leta.

Ako opomin nič ne izda, naloži okrajni šolski svet že za prvi mesec in pozneje pri neopravičenih zamudah vsak mesec kazen, ki se odmeri od 2 do 40 kron ali pa od 12 ur do 4 dni zapora (§ 32 dež. postave z dne 11. julija 1886, št. 31 dež. zak.).

Ako bi pa roditelji ali njih namestniki kljub ponovni kazni ne izpolnjevali svojih dolžnosti glede šolskega obiskovanja svojih otrok ali varovancev ali ako bi kljub ponovnemu nastopu okrajnega šolskega sveta zanemarjali pouk in vzgojo otroka, se morajo naznaniti varstvenemu in skrbstvenemu sodišču, da temu odpomore (§ 214).

Enkratni opomin, ki se pošlje roditeljem ali njih namestnikom prvič, ko njihovi otroci nepostavno zanemarjajo šolski obisk, velja za vso šolsko dobo otrokovo (to je za vsa leta, ki ima postavno hoditi v šolo). Le ako krajni ali okrajni šolski svet spozna za primerno, se roditelji ali njih namestniki opominjajo tudi med šolsko dobo otrokovo, a praviloma ne več ko enkrat v vsakem šolskem letu.

Dosedanji predpisi, da so se staršem pri nerednem pošiljanju otrok v šolo, vsakega pol meseca dostavljali opominski listi, odpadejo torej popolnoma.

Zato pa je dolžnost roditeljev in njih namestnikov, da vsakokrat opravičijo zamude svojih otrok najdalje v osmih dneh od dne, ko je otrok prvič iz šole izostal, pri učitelju (učiteljici) ali pri šolskem voditelju, ne da bi čakali opomina.

Šolske zamude, ki se niso v osmih dneh opravičile, se štejejo za neopravičene in se kaznujejo; ravnotako one zamude, ki se niso zadostno opravičile.

Za postavno opravičevalne izgovore veljajo zlasti:

- a) otrokova bolezen;
- b) ako zbole osebe, ki stanujejo s šolskim otrokom v istem hišnem gospodarstvu ali po okolnostih v isti hiši in je s tem združena nevarnost okužbe (nalezljive bolezni);
- c) bolezen roditeljev ali drugih rodbinskih udov, ako nujno potrebujejo otrokove postrežbe;
- d) ako kdo v rodbini in v sorodstvu umre ali se kaj izrednega dogodi;
- e) slabo vreme, ako je otrokovo zdravje v nevarnosti;
- f) tako slaba pot, da otrok ne more v šolo priti.

Če se rabi šolski otrok za domača, kmetijska ali obrtna dela, se to ne šteje za opravičevalni izgovor (§ 66).

Za dovoljenje, da sme otrok iz šole izostati, se mora poprej prositi in sicer za en posamezen dan pri učitelju (učiteljici), za več dni pri šolskem voditelju.

Otrok, gledé katerih se je bati, da bi s svojo navzočnostjo širili nalezljive bolezni (glej točko b) — kakor koze, davico, oslovski kašelj, dobrce (ošpice), mumps, šen, grižo, ovčje osepnice, škrlatico in legar, se ne sme v predpisanem času puščati v šolo. Vsak slučaj nalezljive bolezni morajo roditelji ali njih namestniki nemudoma naznaniti županstvu in šolskemu vodstvu. Tudi zdravi otroci se ne smejo puščati v šolo, ako je v rodbini kak slučaj koz ali škrlatice. Pri drugih nalezljivih boleznih v rodbini smejo zdravi otroci hoditi v šolo, če to dovoli uradni zdravnik. Šolarjem je nadalje prepovedano hoditi v tuje hiše, kjer je kaka nalezljiva bolezen; tudi ne smejo občevati s takimi bolniki ali se udeleževati pogrebov oseb, ki so umrle vsled takih bolezni. V času, kadar je kak šolski razred zavoljo bolezni zaključen, se ne smejo udeleževati otroci, ki jih zadene ta ukrep, tudi drugih skupnih učnih tečajev

ali verskih vaj. (Iz odredbe c. kr. namestnije za Štajersko z dne 11. aprila 1905, dež. zak. št. 62.)

Sploh se morajo roditelji ali njih namestniki, ako nastopi v njihovi rodbini nalezljiva bolezen, natanko ravnati po navodilih uradnega zdravnika.

V šolo se ne smejo nadalje puščati tudi taki otroci, ki imajo kako ostudno bolezen ali ki pridejo v šolo v gnusnem stanju. Učitelj je opravičen, poslati takega otroka domov.

Da morejo otroci redno in nepretrgano hoditi v šolo, je dolžnost roditeljev ali njih namestnikov, da jim preskrbe že v pričetku šolskega leta potrebno obleko in obuvalo ter vse predpisane šolske potrebščine, kjer jih otroci ne dobe v šoli.

Vsako izpremembo bivališča šolskega otroka morajo roditelji ali njih namestniki pravočasno naznaniti šolskemu voditelju.

Ako se šolski otrok preseli v drug šolski okoliš, ga morajo roditelji ali njihovi namestniki nemudoma odglasiti pri domači šoli ter skrbeti za to, da bode v novem šolskem okolišu brez odloga začel hoditi v šolo. Pri odglasitvi je naznaniti natančne podatke, da se more šolsko naznanilo vposlati in preselitev naznaniti tudi uradnim putem. Dokler otrok ni odglašen, se ne izbriše, ampak se mu zamude pišejo do odglasitve.

III. Kako naj roditelji ali njih namestniki podpirajo šolo pri pouku in vzgoji otrok.

Roditelji ali njih namestniki imajo dolžnost šolo v njeni nalogi dejansko podpirati, izpolnjevati zadevne predpise in naročila šolskih oblastev, se ravnati po nasvetih učiteljev, zadevajočih pouk ali vzgojo otrok, in priti v šolo, ako jih voditelj šole pozove v zadevi pouka ali vzgoje njihovih otrok ali varovancev (§ 120).

Kaj pa je naloga ljudske šole? Njena naloga ni samo preskrbovati otroke s potrebnimi znanostmi, to je jih naučiti predpisanih šolskih predmetov, ona mora marveč tudi vzgajati otroke npravno-versko. Navajati jih mora zlasti k bogaboječnosti, k spoštovanju do cesarja in Najvišje cesarske hiše, k spoštovanju do postav in državnega reda, k ljubezni do svojega naroda in do skupne domovine ter k verski in narodnostni strpnosti. Šola mora vzgajati njej izročeno mladino k človekoljubju in k ljubezni do bližnjega in buditi v njej čut skupnosti (§ 71).

V šoli naj se goji zmisel za vse resnično, dobro in lepo in se stremi po izobrazbi odkritega blagega značaja; v ta namen je razvijati v otroku vse dobre lastnosti, kakor čut dolžnosti ter časti in poštenja, odkritosrčnost, resnicoljubje, dostojnost, varčnost, zaupanje v samega sebe, zmernost in oblast nad seboj (§ 72).

Otroci se naj pravočasno navajajo k lastnostim, ki so neogibno potrebne za uspešno poučevanje, kakor pazljivost, marljivost, vztrajnost, točnost in spravljenost, ter se izpodbujajo k snažnosti in redu. Snažno ne bodi samo telo in obleka, temveč tudi knjige, zvezki in vse šolsko orodje (§ 75).

Otroke je nadalje navajati na varstvo umetniških in prirodnih spomenikov, javnih nasadov in kultur ter na varovanje koristnih živali in rastlin, ter jim buditi veselje do prirode; ob vsaki priliki jih je poučiti, kako gnusno in sirovo je trpinčiti živali (§ 76).

Otroci naj se tudi odvrtaajo od vsega, kar bi moglo kvarno vplivati nanje in bi bilo nevarno za njihovo нравno-versko vzgojo. Zlasti je šolskim otrokom najstrožje prepovedano hoditi v gostilne brez roditeljev ali njih namestnikov, udeleževati se javnih plesnih zabav, beračiti, javno prodajati različne reči, kaditi tobak in igrati za denar in denarno vrednost.

Otroke je ponovno poučiti o škodljivosti opojnih pijač, kakor piva, vina in žganja, in o škodljivosti pušenja tobaka v mladosti (§ 77).

Šolskim otrokom je prepovedano biti udje društev ali med seboj snovati društva, udeleževati se društvenih zborovanj, javnih shodov ali obhodov ter zbirati med seboj denar v kakršenkoli namen (§ 78).

Šolskim otrokom sodelovati v javnih predstavah, gledaliških igrach in koncertih je dovoljeno le izjemoma s pogojem, da se igri, ki se predstavlja, ali vzporedu ne more ugovarjati v нравnem in verskem oziru, in da tudi otrokovo vedenje, marljivost, napredovanje in obiskovanje šole niso povod nikakim pomislekom. Dovoljenje podeli okrajni šolski svet ter morajo roditelji ali njih namestniki za to prositi pri šolskem vodstvu.

Hoditi na javne predstave, gledališke igre in koncerte smejo otroci le v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov s početkom omenjenimi pogoji (§ 79).

To so najvažnejše določbe novega šolskega in učnega reda, ki se tičejo vzgoje šolskih otrok. Povoljno izpolnjevati to težko nalogo bode mogla šola le tedaj, če jo bodo roditelji ali njih namestniki krepko podpirali, ne pa je v njenem delovanju ovirali. Zato je nujno potrebno, da ostanejo v vednem stiku s šolo. Med šolskim letom se naj večkrat zglase

pri učitelju (učiteljici), da poizvedo o vedenju, marljivosti in napredovanju svojih otrok ter se pomenijo o vzgojevalnih pripomočkih, ki naj se nadalje uporabljajo, če je treba. To velja zlasti tedaj, kadar šolski otroci ponovno in hudo prestopijo šolske zapovedi (§ 83).

Ako vzgojni pripomočki šole ne zadoščajo nasproti kakemu izprijenemu otroku, ako so tudi roditelji ali njih namestniki brez uspeha posegli vmes in je zaman nastopilo krajno šolsko oblastvo in ako bi bilo nujno nevarno nravnosti součencev, če se pusti otrok v šoli, nastane potreba, da se otrok izključi iz šole. Izključitev zaukaže na predlog učiteljske konference okrajno šolsko oblastvo, ki tudi določi, kako naj otrok vbodoče izpolnjuje svojo šolsko obveznost (§ 85).

Brez pouka ne sme ostati noben otrok, ki ni iz postavnega vzroka oproščen šolskega obiska.

IV. O šolskih izpričevalih.

Štirikrat v šolskem letu dobe učenci »Šolsko naznanilo«, v katerem je razvidno vedenje, pridnost, napredek pri pouku in šolski obisk šolskega otroka.

Šolski otroci morajo šolsko naznanilo izročiti svojim roditeljem ali njih namestnikom v vpogled. S tem je dana roditeljem ali njih namestnikom prilika se prepričati, ali in kako njihovi otroci v šoli napredujejo. Da so roditelji šolsko naznanilo res prečitali, morajo to potrditi s svojim podpisom v šolskem naznanilu. Naznanilo se mora potem izročiti otroku, da ga odda v šoli. Razen podpisa se ne sme v šolsko naznanilo ničesar pripisovati.

Ako bi se roditelji ali njih namestniki branili podpisati šolsko naznanilo, se morejo k temu prisiliti po okrajnem šolskem oblastvu.

Ako ima učitelj pomisleke predložiti šolsko naznanilo roditeljem ali njih namestnikom po otroku, jim ga lahko uradno dopošlje.

Na koncu šolskega leta se pusti šolsko naznanilo roditeljem ali njih namestnikom, ki ga šele ob pričetku prihodnjega šolskega leta zopet predložijo, ko zglase otroke za vzprejem v šolo (§ 89).

Pri otrokih, ki so se preselili iz druge šole, more šolski voditelj pri vzprejemu v novo šolo zahtevati šolska naznanila zadnjih treh let.

Ako se šolsko naznanilo izgubi, se dobi prepis (duplikat) le, če se kolkuje s kolkom 2 kron.

Ako je kak šolski otrok med šolskim letom (meseca julija) napravil preizkušnjo za višjo šolo (gimnazijo, realko), je za ostalo dobo šolskega leta na ljudski šoli oproščen šolskega obiska.

V. O odpustu iz šole.

Otroci, ki so dosegli šoli doraslo starost (t. j. 14. leto svoje starosti) in so hodili nazadnje v najvišji razred ali oddelek javne ljudske šole, se izpuste iz šolske obveznosti in dobe »Odpustnico«.

Otrokom pa, ki pri dovršenem 14. letu svoje starosti niso v najvišjem razredu ali oddelku svoje šole, se izda odpustnica le tedaj, ako imajo za ljudsko šolo predpisane najpotrebnejše vednosti iz veronauka, čitanja, pisanja in računstva, kar se dokaže s posebno preskušnjo.

Ali se šolski otrok pri izpolnjenem 14. letu svoje starosti izpusti iz šolske obveznosti ter se mu izroči odpustnica ali ne, o tem sklepa učiteljska konferenca.

Odpustnica se izroči otrokom le na koncu šolskega leta, tudi tistim, ki so med šolskim letom izstopili ali so bili v poletnem tečaju šolskega obiska oproščeni. Le na posebno željo roditeljev ali njih namestnikov se sme izdati odpustnica med šolskim letom (§ 95).

Ako sklene učiteljska konferenca, da otrok ne ustreza zahtevam državnega zakona o ljudskih šolah, to je, da si otrok še ni pridobil predpisanih najpotrebnejših vednosti, se mu odpustnica ne sme izročiti in otrok je dolžen še nadalje hoditi v ljudsko šolo. O tem se obvestijo vsakokrat otrokovi roditelji ali njih namestniki, in okrajno šolsko oblastvo mora posebno gledati na to, da taki otroci tudi res še nadalje hodijo v šolo, dokler se jim ne pripozna odpustnica.

Roditelji ali njih namestniki pa smejo prositi pri okrajnem šolskem oblastvu za posebno preskušnjo, ki se vrši, ako je dovoljena, na za to določeni ljudski šoli. Za preskušnjo je plačati predpisane pristojbine 10 kron; ako se vrši preskušnja le iz enega učnega predmeta, pa 4 krone (§ 99).

Ako pa kaže duševno in telesno stanje otroka, ki hodi v šolo, da se po sodbi učiteljske konference ne more več pričakovati od njega, da bi dosegel za ljudsko šolo predpisane najpotrebnejše vednosti, se izpusti iz šolske obveznosti ter se mu izroči »Odhodnica«, ko doseže

šoli doraslo starost. Šolski voditelj pa mora pri tem postopati s potrebno previdnostjo in v dvomnih slučajih zahtevati, da se predloži tudi zdravniško izpričevalo (§ 100).

Odpustnica je jako važna listina za poznejše življenje in se mora skrbno shraniti.

Na prošnjo strank izdani prepisi (duplikati) odpustnic ali odhodnic so tudi zavezani kolkovini 2 kron (§ 102).

»Roditeljsko pismo« je sprejela učiteljska konferenca za brežiški, kozjanski in sevniški okraj na svoji skupščini dne 16. junija 1909 na Vidmu ter ga je potrdil tudi c. kr. deželni šolski svet štajerski z odlokom z dne 3. novembra 1909, št. 6260/6.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

000155 *

00000203683

